

L'ESQUEJELLA

DE LA TORRATXA

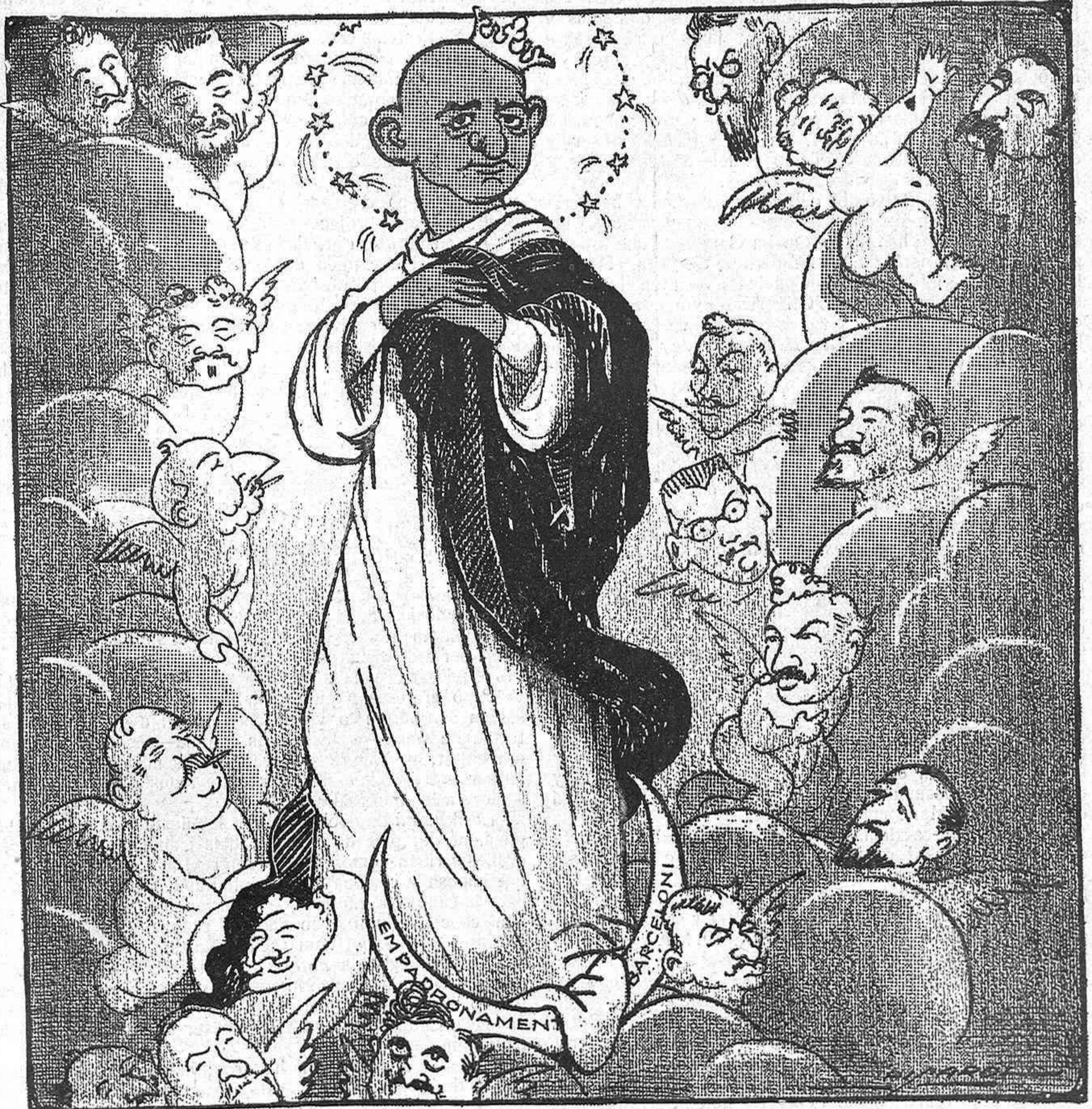
BARCELONA, 8 DE DESEMBRE DE 1911

NÚM. 1719 ————— ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

EL SANT DEL DIA

L'IMMACULAT

L'ARMISTICI

El meu amic Oliveres es un anti-catalanista que's crema extraordinàriament quan algú el califica d'anti-català. El meu amic Serralta es un catalanista intransigent, radical, irreductible. En Serralta y l'Oliveres, amics meus, són també amics entre sí. Sovint ens trobem tots tres al voltant de la taula del cafè, propicia a les converses y a les polèmiques.

Mai han estat d'acord en res l'Oliveres y en Serralta. D'idees oposades, de temperaments diversos, d'aficions y gustos contradictoris, no poden estar junts un minut sense que esclati entre ells una desavinensa amical y sorollosa. Però quan es més sorollosa y menys amical la desavinensa es al parlar de coses de la política. Y si el *debat politic* se refereix al catalanisme, n'hi ha, en bona veritat, pera llogarhi cadires. Sovint he temut, davant la furia desfermada de la disputa, que's trenqués l'amistat dels dos companys, y adhuc algun objecte de vidre de la taula.

Pera l'Oliveres, això del catalanisme es una rebequeria de quatre ximpls, els quals, ab les seves exageracions y les seves estridencies, han fet més mal a Catalunya que tots els governants de Madrid plegats. Y pera en Serralta, els catalans que no són íntegrament nacionalistes resulten els pitjors enemics de la nostra terra. L'Oliveres no vol que sigui dit que ell es centralista; fins y tot es partidari de la descentralisació; però res de nacionalitat catalana, ni de Corts catalanes, ni de reivindicacions de rassa, ni de cantar *Els Segadors*; l'exaspera especialment aquell principi catalanista: «volem que siguin catalans els qui a Catalunya desempenyin carrecs publicis». Ell es de parer que ab aqueixos exclusivismes se resten simpaties a la regió y's perjudica als industrials y marxants catalans, que necessiten, pera guanyarse la vida, els mercats consumidors de tota Espanya. En Serralta contesta que no hi ha industria ni mercats que valguin davant de la personalitat y de la dignitat de Catalunya, y que més val honra sense *pedidos* que *pedidos* sense honra.

Els lectors ja's faran carrec de les terribles batusses a que dona lloc la contraposició d'aqueixos punts de vista, y s'imaginaran l'acompanyament d'exclamacions, interrupcions, cops de puny damunt de la taula y gesticulacions, que hi ha en les polèmiques cafeteres dels meus bons amics.

* * *

Ab aqueixos antecedents no cal dir quina immensa sorpresa vaig tenir l'altre dia al trobar-me ab que en Serralta y l'Oliveres estaven d'acord. Sí, senyors, d'acord complet y absolut. Y precisament sobre una qüestió política! Se tracta del projecte de Mancomunitat.

El català anti-catalanista y el català catalanista, en mitg del mut astorament de tots els contertulis de la taula de cafè, acceptaren, aprovaren y glorificaren el projecte de Diputació general catalana de que tant ha parlat la premsa. Aquet trascendental aconteixement va tenir lloc en la tarde del diumenge dia 3 de Desembre de l'any 1911. Aquella tarde no hi hagué discussió cridanera en la taula nostra, y el mosso, bon xic extranyat, no va poder estarse de preguntar si an algun company li havia succeït alguna desgracia.

Heusaquí, senyors, el miracle de la Mancomunitat. Catalanistes y anti-catalanistes hi estan conformes, ab la natural excepció dels lerrouxians, que ja no són res ni res representen.

—Ara pots veure—digué l'Oliveres an en Serralta—que jo no soc centralista ni anti-català.

—Y tu pots veure també com jo no soc separatista, ni esgarria-cries, ni incapas d'entrar en raó.

Els dos amics s'estrenyeren la mà efusivament y convidaren a una copa extraordinaria.

S'havia fet la pau en la taula y en el cafè.

* * *

Però jo d'aqueixa pau no me'n fio gota. No pot durar. No durarà. Conec massa als dos amics meus. Y, además, no crec en miracles. Les idees dels homes no's transformen de sobte, per màgica art.

L'Oliveres passa pel projecte de Mancomunitat perquè creu que es una cosa moderada, tebia, discreta, raonable. L'acceptarlo li dona patent d'amic de Catalunya, y això l'acaba de decidir a mostrarse benvolent. Troba que, an aqueix preu, surt a compte el guanyarse la simpatia dels catalanistes de debò y el treure's, en conseqüència, l'estigma d'enemic de les reivindicacions catalanes.

En Serralta accepta el projecte per creure'l una orientació cap a l'autonomia integral, el primer pas d'una llarga caminada. Pensa que la Diputació general s'anirà convertint en un Parlament català, y la comissió permanent de la Mancomunitat esdevindrà el govern propi de Catalunya. A les facultats que, de cop, tindrà caldrà afegirhi continuament d'altres. De lo que es ara una llevar vol ferne sortir l'arbre y portarlo a ple creixement.

Pera l'un, el projecte representa un *màximum*; pera l'altre, un *mínimum*. Pera l'un es una meta; pera l'altre, un punt de partida. Desseguida que en Serralta renovi una de les reivindicacions patriòtiques no contingudes en el projecte, la desavinensa y la lluita esclataran altre cop. Y es natural que esclatin. Y es bo, també. Si no fos aixís, en Serralta hauria fet un negoci pessim.

Estic segur, doncs, que entre'ls meus dos amics no hi ha una veritable pau. Hi ha, simplement, un armistici.

WIFRED

Un nou Panamà municipal

Periodic es L'ESQUELLA que acostuma, com saben nostres llegidors, a pendre's totes les coses en broma, y si són de l'Ajuntament encara més, perquè si agafessim una enrabada per cada disbarat que fan nostres regidors, seria qüestió de passar la vida sense que se'ns pogués acostar ningú.

Però ara està a punt de debatre's un assumpte que no sabem si tindrem la virtut de pendre'l a guassa, puig se tracta de timar—aquesta es la paraula—uns quants milions a la ciutat, y, la veritat, ja van masses milions que deixem passar entre rialles, resultant que alguns concejals riuen sempre més que nosaltres.

El Panamà de què's tracta es la qüestió referent a l'ampliament del plas de reversió dels tramvies, y a nostres orelles arriben rumors com el referent a que les condicions que imposa la companyia són infinitament més ventajoses pera la ciutat que no les que voldrien que s'imposessin alguns concejals, y això ab l'honorat proposit, segons ens ha dit la persona de qui hem recullit aquesta noticia, de que la companyia tingui un *marge* pera premiar els bons serveis d'aquets concejals, quan lo que's necessitaria es un *marge*, però ben alt, pera poderlos estimbar y que no se'n parlés mai més. Estem segurs de que a fer aquesta feina ens hi trobariem quasi tots.

Per avui ab lo dit n'hi ha prou; ens enterarem ab més detalls de l'assumpte, disposats a que no continuin prenent-nos el pèl aquets zelosos administradors dels nostres interessos.

—Aquets diariots no porten més que males notícies. Que les ostres passen una epidemia; que aquest any no hi haurà missa del gall; que'l xampany encara s'apujarà més...

El plat del dia

En els grans y en els petits restaurants, ignoro quin deurà ser; però en les taules netament espanyoles, el llegitim, l'autentic, el veritable plat del dia es, y seguirà sent durant dugues setmanes, la rifa de Nadal.

¡Lo que, en la *seno* de les families, esmorzant, dinant y sopant, se n'enraonarà, fins al 22 de Desembre, del ditxós sorteig y, sobre tot, dels sis milions que constitueixen la grossa!... ¡Els calculs que sobre aquesta suma s'hauran fet y les hermoses distribucions que entre caixalada y trago arribaran a imaginar-se!...

Hi ha espanyol a qui li seria una mica difícil comptar quants dits té, entre les mans y els peus, que a hores d'ara coneix perfectament com y en quina forma ha de repartir-se la «primera».

—Per un duro—us dirà, sense titubejar un moment—toca tant; per mitg, quant; a una pesseta li correspon això; a un ral, això altre...

De les sorts petites ningú'n sab ni vol saberne res.

Això's deixa pera l'hora del desastre, quan, desvanescudes davant de la infame llista totes les belles ilusions sobre l'«apuntació» forjades, exclama compungit el jugador:

—¡Ni una de les xiques!... ¡Ni un miserable reintegro!... ¡Res, res!...

***

¿Aont anirà la primera, aquest any?

Si jo conegués a madama de Thebes, aqueixa endevina-dora francesa que ab tan portentosa trassa aixeca el vel del pervenir y prediu la sort dels homes y de les nacions, li demanaria que m'indiqués quin es el número que enguany s'emportarà els sis milions de pessetes.

¿Pera buscar el bitllet y comprarlo?...

No, senyors: pera apuntarme'l en un cap de paper y veure, el dia del sorteig, com efectivament l'apreciable endevinadora s'ha equivocat de mitg a mitg.

—¿Vol dir ab això—observarà algun lector—que madama de Thebes no endavina res?

Jo'm guardaré prou de fer una suposició tan atrevida. Però'm permeto creure que si la pitonisa parisenca sapigués de debò el número que'l dia 22 ha de resultar agraciat ab el premi gros, en lloc de comunicarme'l a mi, callaria molt discretament... y se'l quedaria per ella.

Y opino que faria be.

***

No obstant y lo aleatori d'aquesta operació, que descansa no més en lo que respondrà el bombo el dia del sorteig, hi ha moltes persones que, ara com ara, quinze dies abans de la rifa, tenen ja la seguretat absoluta d'haver guanyat alguna cosa.

¿Com l'han realitzat aquet miracle?

D'una manera senzillíssima.

Han comprat un decim, que'ls ha costat cent pessetes.

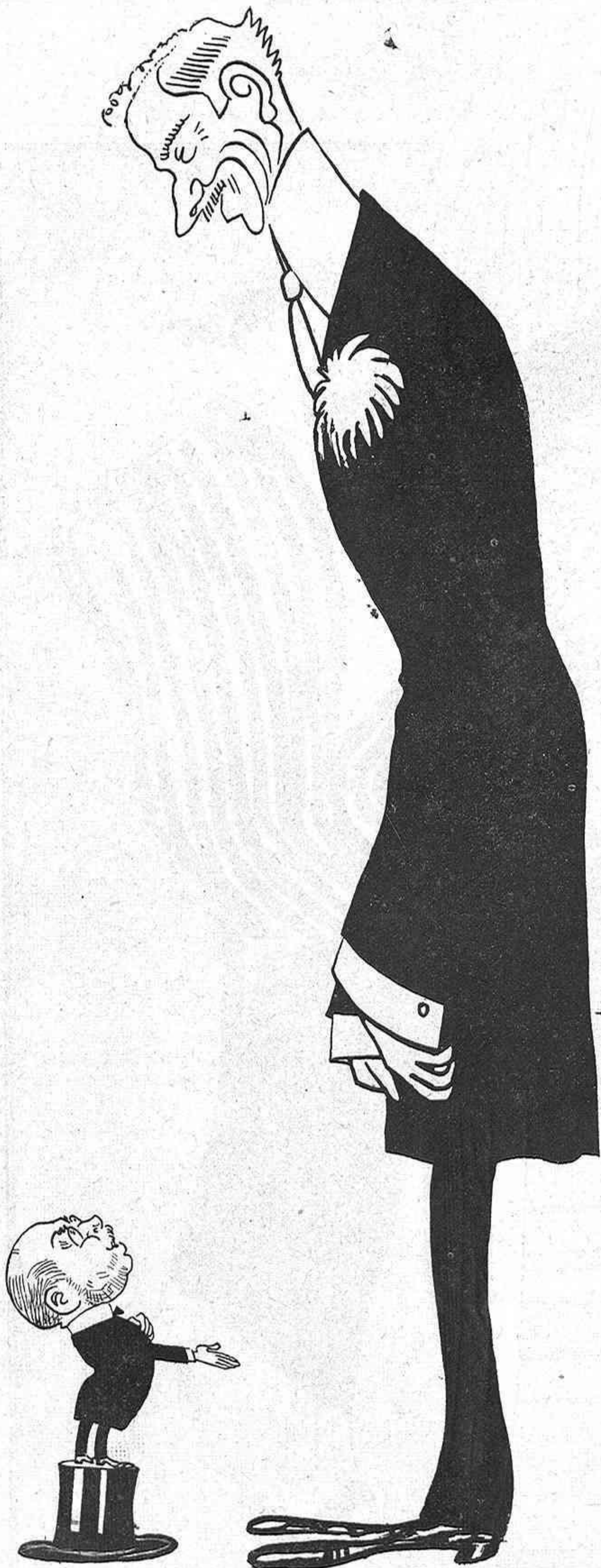
Han repartit aquestes cent pessetes en participacions de dos rals, que equivalen a doscentes «apuntacions».

Les han escampades entre les seves coneixenses, féntleshi pagar, a més dels dos rals, cinc centims per cada apuntació.

Y aquí tenen vostès com, sense cap esforços, sobre aquest humil decim, s'han ficat, honesta y legalíssimament, deu pessetes a la butxaca.

La suma no es, en veritat, molt grossa, però, ¿qui negarà que, multiplicada per dos, per tres o per quatre decims, ajuda un xic a passar y, vingut el sorteig, permet soportar ab alegre filosofia les amargures del desengany?

***

«Ayer el Gobernador recibió la visita del señor Tort y Martorell.»
(Gazetilla d'un diari local.)

—Veiam si endevina en què's coneix que s'acosta el dia de Santa Llúcia?
—En que ja comensen a sortir les figuretes de pessebrè.

De lo que segurament no'ns escaparem, perquè són fets que cada any se reproduïxen ab precisió matemàtica, es dels petits drames que solen acompanyar a algunes petites sorts.

L'escena, dintre de la seva simplicitat, es grandiosament terrible.

—¿Sabeu fulano, el que'ns va vendre l'apuntació del bitllet que ha tret una de les petites?... ¡Ha fugit!...

—¡Ai, el grandíssim!... ¿Ab els quartos?...

—¡Ca!... Ab les mans al cap... El ximple, no'l tenia el decim. S'havia empescat un número qualsevol, refiat de que no sortiria de l'urna, y ara, al veure que havia tret, en l'impossibilitat de pagarnos, no ha tingut més remei que tocar el dos.—

Per això trobo que tenia raó un amic meu que una vegada que, en aquestes condicions, va treure una friolera, efectuat el cobro y ja ab els quartos a la bossa, exclamava, tot content:

—Vetaquí que ab un sol número he tingut dugues sorts.

—¿Dugues?

—Sí; la de treure y la de que m'hagin pagat.

MATIAS BONAFÉ

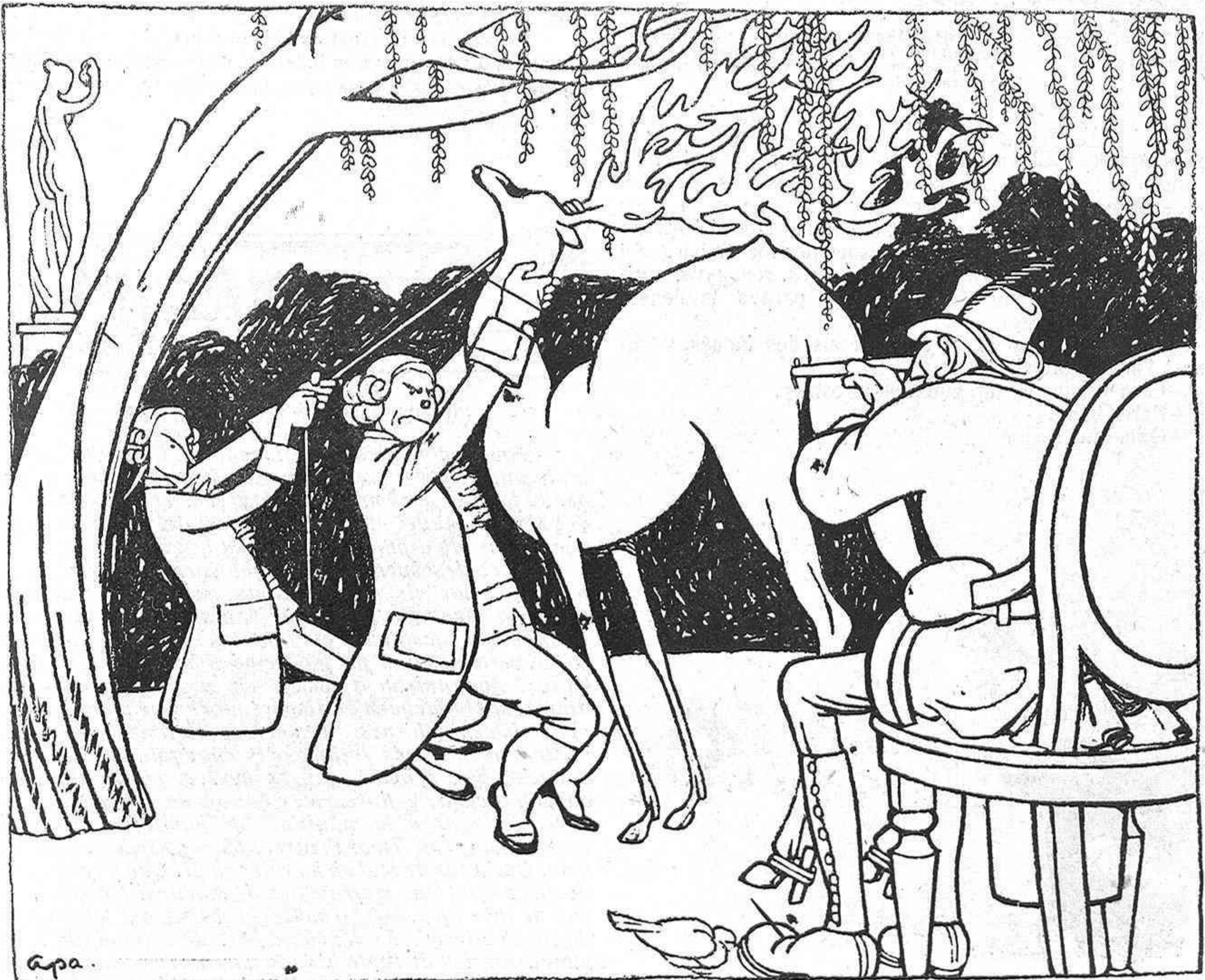
Un jutge original

En un dels populosos barris maritims de Liverpool hi havia, no fa gaire, un jutge de pau, Mr. Find, que tot ho arreglava extranyament, decidint les qüestions de la més rara manera que us pogueu immaginar.

Un dia, en el seu districte hi va ocórrer una terrible desgracia, un accident vulgar que omplí de consternació per unes quantes hores al veinatge obrer del Moll: dos noiets germans, dos *boys*, un de sis anys y altre de vuit y mitg, que tot el sant dia corrien pel carrer fets uns perduts, uns *trinxeraires*, varen enfilarse darrera d'una conductora, y, al saltar a terra, perderen l'esma y anaren a parar tots dos a sota les rodes d'un òmnibus que, en direcció contraria, venia a regular velocitat. El més grandet morí allà mateix; el petit no arribà ab vida al dispensari.

El *wattman* conductor de l'òmnibus causant de les víctimes fou detingut en el lloc del succés, sense resistència, y portat immediatament davant del delegat d'aquell barri, que era, precisament, Mr. Find, el jutge original de qui us parlo.

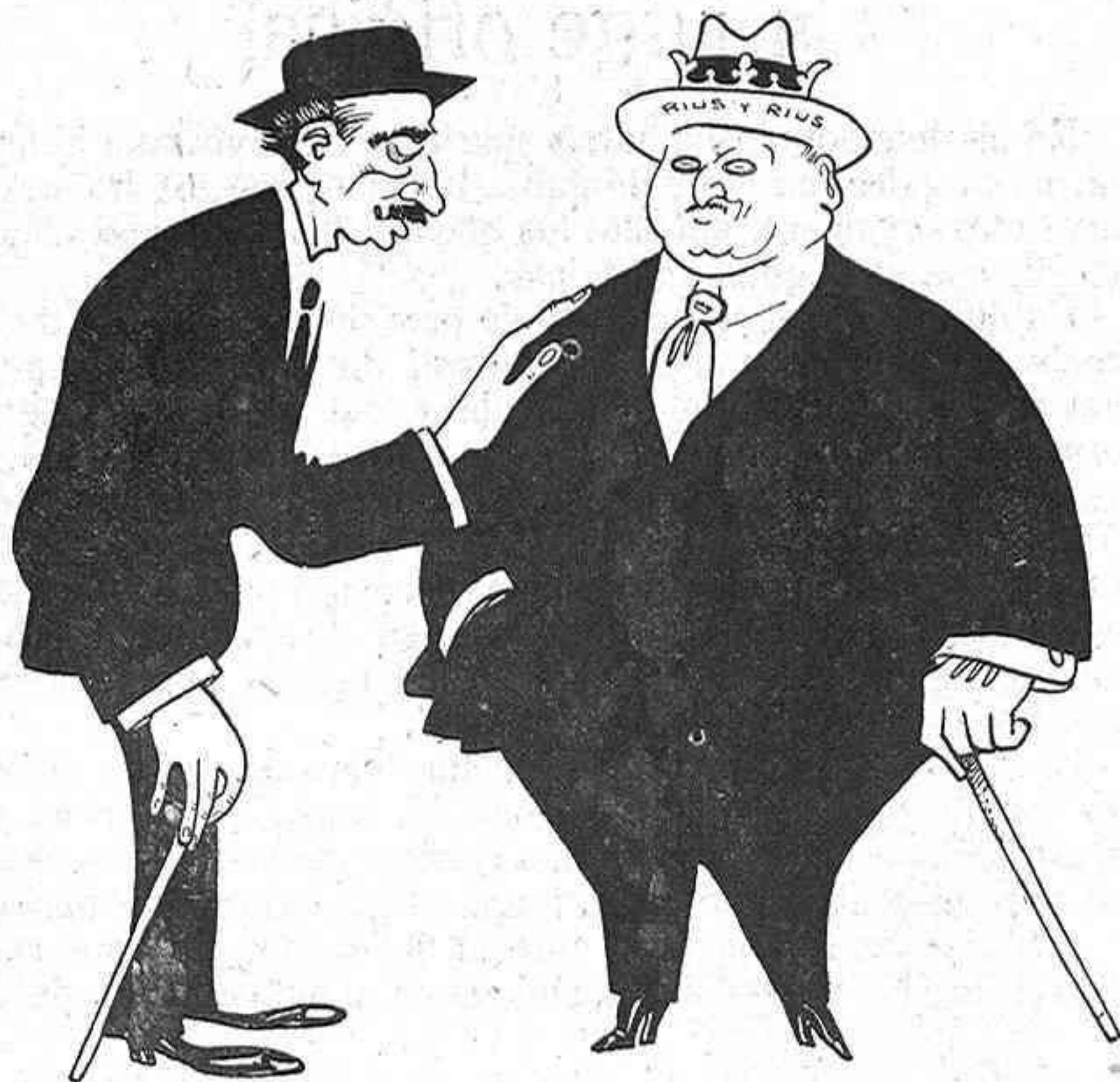
En aquell mateix instant, enterat del succés per una casualitat, arribava també a la Delegació el desventurat pare

SPORTS D'HIVERN

La cassa.

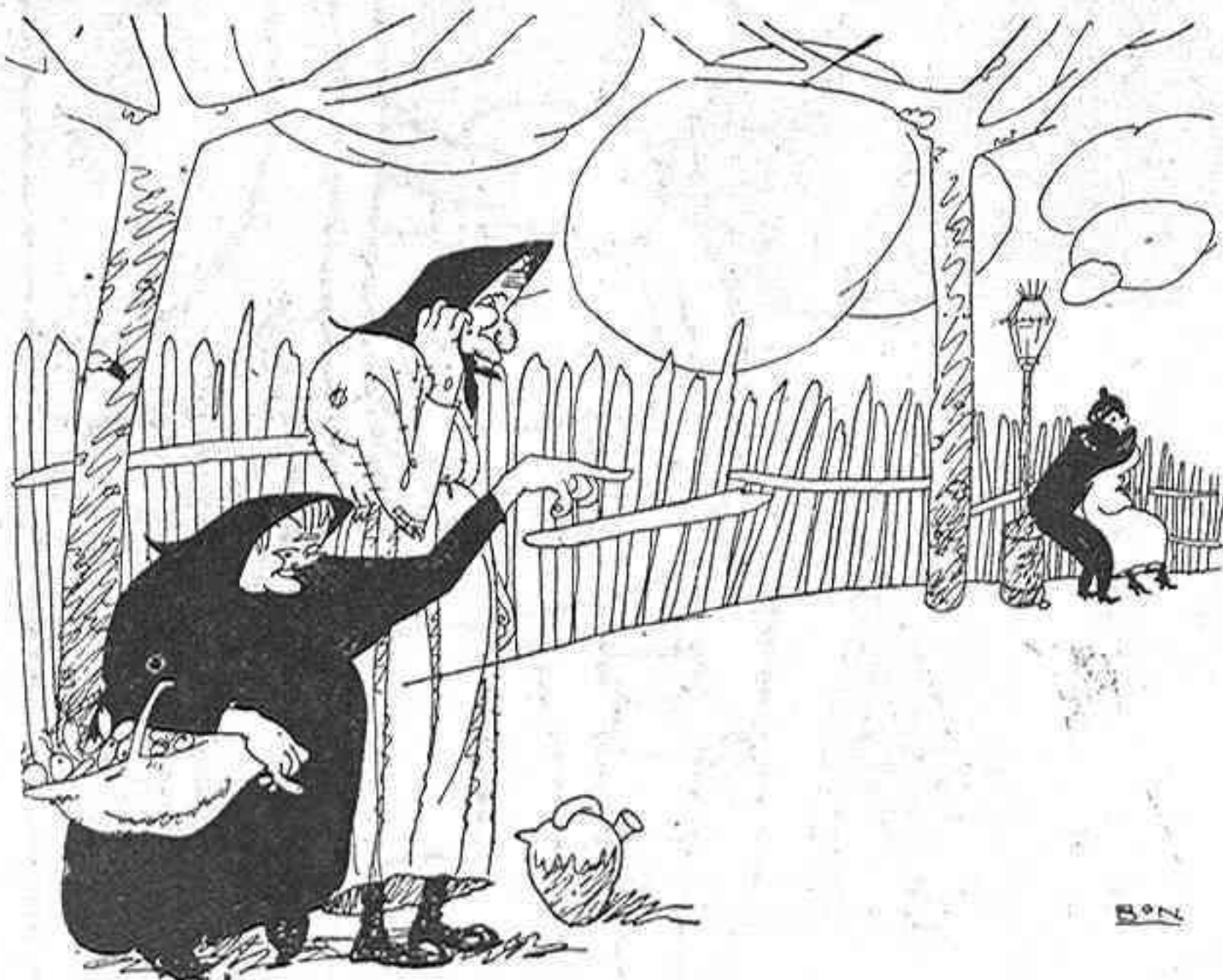
LA QÜESTIÓ DE LES AIGÜES

—Vostè, pel seu apellido, deu ser un dels que més hi intervenen en aquest assumpte.
 —No, senyor: jo, els Dos-Rius els porto, però no hi trafiquejo.

de les criatures. El trastorn del cotxer, autor involuntari de la desgracia, era immens: nerviós, palid, els ulls fòra del cap, esperava l'ordre de processament assegut en un banc arrimat a la paret. La desesperació del pare dels boys no tenia limits: caminant a grans gambades per tot el llarg del corredor, plorava, s'arrencava els cabells, renegava, oprimia rabiós la gorra entre les mans y no parava de llensar reullades d'ira al cotxer.

El jutge feu entrar al seu despatx als dos homes, y comensà l'interrogatori:

—Com vos dieu?—preguntà an el cotxer.
 —Pere Blood.
 —Quin ofici teniu?

FAMILIA ENTENIMENTADA

—¿Que no veus la teva noia, Pepa?...
 —Déixala estar. ¿No ha fet dotze anys?... Doncs ja sab lo que pot y lo que no pot convenirli.

—Wattman, empleat en els òmnibus de la «New Company».

—Quant guanyeu?
 —Cinc *xelins* diaris.
 —Teniu familia?
 —Dòna y tres fills menuts.
 —Van a col'legi els vostres nois?
 —Sí, senyor. Els hi faig anar fent un gran sacrifici.

Aleshores, el jutge preguntà al desolat pare de les criatures mortes.

—Com vos dieu?
 —Jordi Reedward.
 —Quin ofici teniu?
 —Descarregador del Moll.
 —Quin es el vostre guany?
 —Set *xelins* diaris.
 —Els vostres nois anaven a estudi?

—No, senyor.

—En el moment d'ocorrer la desgracia, ¿ont ereu, vos?

—Havia plegat de la feina y'm trobava al cafè, jugant al *tuti* ab els companys.

—Y la vostra dòna?

—Fent visita a casa d'unes veïnes.

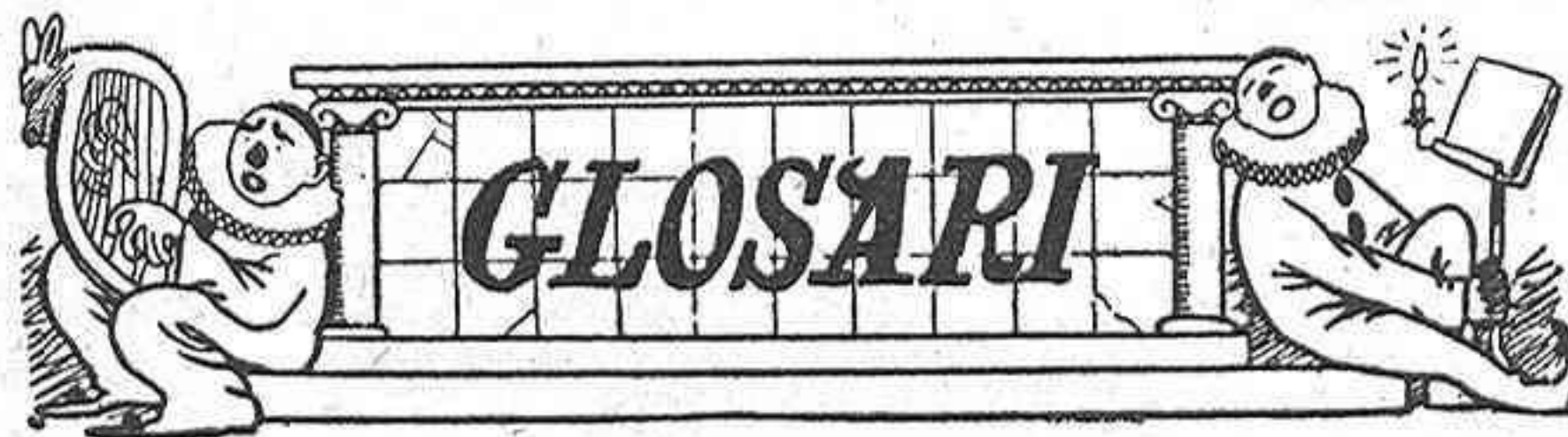
—Res més... No'm cal saber res més—digué, ab to calmós, Mr. Find, el jutge original.

Y dirigintse tot seguit als guardies exclamà signant al pare de les criatures mortes:

—Quinze dies d'arrest an aquest home.

El cotxer fou posat en llibertat immediatament, y abans de vuit dies rebia, a casa seva, cinc-cents *xelins* d'indemnació pel susto rebut.

FRA NOI

OBRIU, QUE VOLEM ENTRAR!

Als que tenim idees polítiques, en Canalejas ens té indignats. No vol obrir les Corts, en que'l matin. Diu que hi ha dos assumptes molt greus: el de Cullera y el del Marroc, el del Marroc d'allà y el del d'aquí, y ja poden trucar els diputats: no li dona la gana d'obrir!

Això es desesperador! Per què farem correr la sang pera nomenar els representants, si després s'han de quedar a casa? Per què hi ha tants martirs en tots els mitings que sacrifiquen els interessos, y la pau, y la familia, pera treballar pel nostre bé si no me'ls deixen treballar? Aont aniran a colocar els discursos que porten dintre, si els tanquen el discursador? Que no es trist tenir tres-cents homes, tres-cents víctimes, tres-cents puntals que no més falta que'ls engeguin pera cumplir lo que'ns han promès, que es molt, y triat, y atapat, y queda't a casa, y floreixte, y en lloc de fer patriotisme haver de jugar a la manilla? Ah Canalejas! Home funest! Cara-girat! Tirà! Pizarro! Marat! Gran Torquemadeta! Que'n fas de mal en no voler obrir! Que n'ennuegues de discursos! Que n'atropelles de martirs! L'història, si mai ne tens (que, poca o molta, be'n tindras), et tracterà de toca-culleres, de tanca-portes, de pany d'idees, de punxa-sarries de tants hèroes que voldrien sacrificarse! Perquè'ls ignorants en política, que són quasi tots els que voten, es pregunten els uns als altres: «Si enviem aquet bé de Deu al Congrés de la Nació pera que resolguin coses series, y quan n'hi han de massa series els

tanquen a fòra, per quèls votem?» Si no poden venir a discutir, ¿ab quina excusa deixaran el caliu de la família pera venir a Madrid... a maniobrar? Si han de ser muts tanta temporada, de quèls servirà l'oratoria? Obre, Canalejas! Obre, per Deu! Tens moltq feina, tens molt programa! Has de reivindicar moltes coses! Has d'atropellar la Hidra! Has d'esclafar la Reacció! Y si no t'ajuden estas perdit! Es massa pes, pera un home sol (tot lo més ab vuit dependents), el dur el benestar y fer felissos a divuit milions d'espanyols, tan atropellats d'idees, y qui diu d'idees diu d'aliments! Obre la porta dels dos lleons, que estan aburrits, pobres besties!

Perquè sinó passarà una cosa, que seria molt trista y potser fatal: y es que'l poble, el verdader poble, al veure que sense les Corts les coses van del mateix modo, que'l pa no puja y el lloguer no baixa, s'avesi a no tenir-ne, de Corts, que se'n passi, que no les anyori, y si arribés a succeir que'l gènere diputat ja no's gastés, en la nostra Espanya, ¿de què fariem els mitings? Aont aniriam a mossegarnos, a insultarnos, a tirarnos gats, a repartirnos garrotades, a sentir promeses ben dites y a passar la vida distreta? Seguint aquet mal exemple, potser ni Ajuntaments tindriem, y això esgarrifa de pensarho!

Obre, Canalejas, obre aviat! No suprimeixis d'Espanya lo que tenim de més divertit! El dia que aquí no hi hagués Corts y no hi haguessin plasses de toros, en milg de tanta tristor no més hi podria viure un home: en Lluhi y Rissech..., y ab prou feines!

XARAU

Madrid, Novembre, 1911.

en el director. Y en el seu desvagar, en les hores que les nerviositats, les impaciencies, les rabietes y els mals humors dels Moya, Sacristán y demás caps-pares del trust els deixaven lliures, acabat el treball d'estisora y *tente tieso*, procuraven distreure el seu terrible y enutjós *déplacement* escrivint contra el quefe sàtires del tenor d'aquesta que reproduim, composta pera esser cantada ab música de *La corte de Faraón*:

*Son los baturros del periodismo
lo más pedestre que se pasea;
tienen el alma zaragozana,
tienen el cráneode berroqueña...
Sus arrebatos son tenoriescos
y á las cocottes causan horror,
y cuando escriben las Zarandajas
cansan la baja del suscriptor.*

*Ahí va,
ahí va.*

*¡Ay! baturrico que marea.
Ahí va, etc.*

Però en Mainar, que es un esperit culte y un humorista com pera ells voldrien els autors del *couplet* copiat; en Mainar, que, ab motiu de la passada *Exposició Internacional d'Art* despertà l'enveja de bon nombre dels seus companys que'l veieren viatjar de *momio*, ha sabut venjar-se en forma de les bromes d'uns y altres, demostrant, de passada, que no per haver nascut a Aragó té, en punt a fantasia, res que apendre del més pintat fill de les Andalúsies.

Pera fer la pau, doncs, ha dirigit a la *Junta directiva de l'Associació de la Premsa diària* un document proposant un intercanvi periodistic, document que dos o tres *gorreros* s'han apressat tot seguit a bombejar, sense calcular que per anar fir-

La raó, a un moro

En Rafel Mainar, un aragonès ab tota la barba que fa una colla d'anys exerceix entre nosaltres el periodisme, es un home atent, seriós, ben educat y sense pèl de tonto. Quants el coneixen d'a la vora asseguren y tot que es en Mainar lo que se'n diu una persona excelent.

En Mainar es periodista, no precisament perquè fentne's guanyi les besses, sinó per vocació y per temperament. Sent com pocs la fulla popular impresa. Estem certs de que frueix tenintla entre'ls seus dits; que darrera el diari van els ulls y el pensament d'en Mainar com el de l'amant darrera la dòna estimada.

En Mainar, que además es advocat, millor que estudiar les martingales del Codig, examinar trasllats y fer de parepedas, s'ha estimat una crònica o article vibrant, un solt enginyós y oportú, una informació sensacional, una confecció vistosa y esmerada... No es extrany, en qui ha dedicat a la carrera un llibre tan util y substanciós com *El arte del periodista*, totalment desconegut entre'ls seus mateixos confreres...

En Mainar ha dirigit darrerament *El Liberal* «en» *Barcelona*. Ignorem per quins motius, deixà, unes setmanes enrra, aquet diari, que, pera millor esguerralles totes, ni encertà a valdre's de les aptituds d'un home com en Mainar.

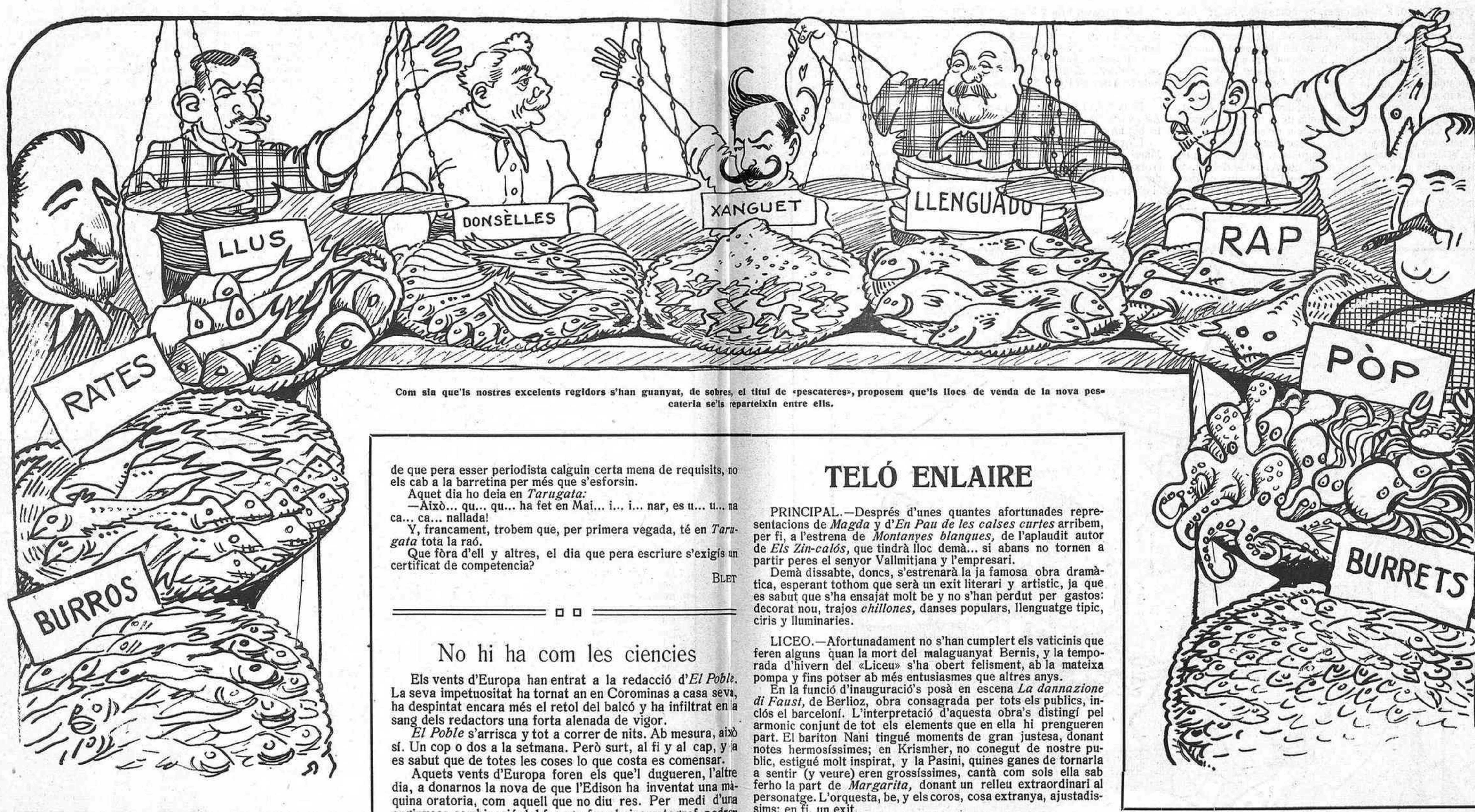
Els aires d'aquell segon pis de la Rambla no li eren massa propicis an en Mainar. Els redactors d'*El Liberal* no hi creien

ALTRUISME

—Auxili!... Socors, que m'ofego!...
—Pobre home!... Teniu, preneu aqueixes pastilles, que es lo millor que hi ha contra l'ofec.

Com sia que'ls nostres excelents regidors s'han guanyat, de sobres, el títol de «pescateres», proposem que'ls llocs de venda de la nova pesqueria se'ls reparteixin entre ells.

de que pera esser periodista calguin certa mena de requisits, no els cab a la barretina per més que s'esforsin.
 Aquet dia ho deia en Tarugata:
 —Això... qu... qu... ha fet en Mai... i... i... nar, es u... u... na ca... ca... nallada!
 Y, francament, trobem que, per primera vegada, té en Tarugata tota la raó.
 Que fóra d'ell y altres, el dia que pera escriure s'exigís un certificat de competència?

BLET

No hi ha com les ciències

Els vents d'Europa han entrat a la redacció d'*El Poble*. La seva impetuositat ha tornat an en Coromina a casa seva, ha despintat encara més el retol del balcó y ha infiltrat en la sang dels redactors una forta alenada de vigor.

El Poble s'arrisca y tot a correr de nits. Ab mesura, això sí. Un cop o dos a la setmana. Però surt, al fi y al cap, y a es sabut que de totes les coses lo que costa es comensar.

Aquets vents d'Europa foren els que'l dugueren, l'altre dia, a donarnos la nova de que l'Edison ha inventat una màquina oratoria, com aquell que no diu res. Per medi d'una enginyosa combinació del fonograf y el cinematograf podran els oradors pronunciar un mateix discurs en diferents llocs y a la mateixa hora. Com Nostre Senyor els serà possible als oradors estar per tot. Resolt, com si diguessim, el problema de l'ubicuïtat.

L'aparell s'estrenarà aviat. Ab motiu de les properes eleccions presidencials tindran els ciutadans dels Estats Units la satisfacció immensa de contemplar com, en tant pronuncia el fonograf el discurs del candidat, reproduceix la cinta cinematográfica els moviments apropiats a les paraules de l'orador.

Un estalvi de feina sempre estimable.
 Y la derrota de l'automobil d'en Lerroux.

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—Després d'unes quantes afortunades representacions de *Magda* y d'*En Pau de les calses curtes* arribem, per fi, a l'estrena de *Montanyes blanques*, de l'aplaudit autor de *Els Zin-calós*, que tindrà lloc demà... si abans no tornen a partir peres el senyor Vallmitjana y l'empresari.

Demà dissabte, doncs, s'estrenarà la ja famosa obra dramàtica, esperant tothom que serà un exit literari y artistic, ja que es sabut que s'ha ensajat molt be y no s'han perdut per gastos: decorat nou, trajos *chillones*, danses populars, llenguatge tipic, ciris y lluminaries.

LICEO.—Afortunadament no s'han complert els vaticinis que feren alguns quan la mort del malaguanyat Bernis, y la temporada d'hivern del «Liceu» s'ha obert felisment, ab la mateixa pompa y fins potser ab més entusiasmes que altres anys.

En la funció d'inauguració's posà en escena *La dannazione di Faust*, de Berlioz, obra consagrada per tots els publics, inclòs el barceloní. L'interpretació d'aquesta obra's distingí pel armonic conjunt de tot els elements que en ella hi prengueren part. El bariton Nani tingué moments de gran justesa, donant notes hermosíssimes; en Krismher, no conegut de nostre public, estigué molt inspirat, y la Pasini, quines ganes de tornarla a sentir (y veure) eren grossíssimes, cantà com sols ella sab ferho la part de *Margarita*, donant un relleu extraordinari al personatge. L'orquestra, be, y els coros, cosa extranya, ajustadíssims; en fi, un exit.

La Walkyria, altra de les obres posades en escena, mereix honors extraordinaris; aquell primer acte serà impossible d'esborrarlo de la memoria dels que tinguerem la sort de sentirlo. La Pasini y el nostre paísà Raveatós semblaven haver fet una juguesca pera veure qui ho faria millor, y cada nota era un murmull d'aprovació de la gran gentada que omplia el teatre. A l'acabar l'acte se'ls feu una grossa ovació, que compartiren, molt mercedament, ab el mestre Mascheroni, que tingué la sort o l'habilitat de que ni una trompa espifiés cap nota.

Els altres dos actes també sigueren ben interpretats, però la senyora Burchi, *Brunhilda*, y la senyora Perini, encarregada del paper de *Fricka*, tot y fentho molt be, resultaven mitjanies al costat d'aquells dos colossos *Sigmond* y *Siglinda*. En Nicoletti, ab molta veu y gran gust, cantà el seu dificil paper, més propi

d'un bariton que d'un baix, donant al deu *Wotan* la majestat que requereix. Les *Walkyries*, un xic deficients.

En resum: l'interpretació de *La Walkyria* donada aquest any en el «Liceu» es de les millors que hem sentit a Barcelona, podent estar satisfets els wagnerians barcelonins de la cura ab que's representen aquí les obres del gran mestre, quan precisament en aquets moments s'estan queixant a Madrid de que, malgrat l'esser anunciats a sò de bombo y platerets, els *miercoles wagnerianos* del «Real» resulten una profanació la *Tetralogia*.

ROMEÀ.—*La losa de los sueños*, comedia dramàtica en dos actes, d'en Benavente, ha constituït un nou triomf pera la compa-

mat per persona que, com en Mainar, tan a fondo coneix la *classe*, no pot esser la proposició altra cosa que una broma de les més crudels y refinades.

Demana en Mainar que'ls periodistes barcelonins vagin a l'extranger *ab missió d'estudi* (?), y que'ls de fóra vinguin a casa, sens dubte pera què puguin apreciar millor la miseria, l'insuficiència y la desaparició que, tretes comptades excepcions, dominen en el camp periodistic.

L'indirecta d'en Mainar ha tingut la virtut d'alegrar a una dotzena d'individus que esperen esser dels primers en pujar al tren, baldament sigui apoiantse en lo de la *missió d'estudi* (?). N'hi ha d'altres, en cambi, que's donen a tots els dimonis. Lo

nyia d'en Ricard Calvo. L'obra, en sí, es admirable; no té sinó un defecte: es desigual en el to y en l'intensitat. En el primer acte, superior per tots conceptes al segon, hi trobem un devassall d'observació, de gracia y d'ironia. En Benavente, mestre en la parla enginyosa trascendental, ha abocat en aquelles viscudes escenes de cafè madrileny tota la sal del seu saler, además de moltes espurnes de la seva moral-social, que ab tanta claretat ha sapigut exposar en altres comedies meravelloses. En el segon acte, totalment distint d'ambient y de *tessitura*, s'hi resol el drama ab la mateixa harmonia de fraseig y d'intenció, sí, però no tan sortosament per lo que's refereix a la tècnica teatral, mancada d'acció y d'interès y quedant tan sols ple de consistencia el drama intim de la protagonista. Confessem, per això, que una y altra jornades s'escolten ab veritable delicia, y afirmem, en resum, que anar a veure y a sentir una obra de *don Jacinto*, que avui es el primer, sempre es anar a guanyar una nit delectantse y instruintse.

Els artistes, tots voluntariosos, sabentse el paper y moventse a temps, lo qual demostra que no hi han regatejat ensaigs. La senyoreta Lola Velázquez y el senyor Calvo escoltaren molts y ben guanyats aplaudiments.

—Pera demà està anunciada l'estrena de *Resplendor de oca-so*, traducció de la bonica comedia *Claror de posta*, d'en Creu-het, feta per en Rafel Marquina.

NOVETATS.—Continuen ab exit les representacions de *La casta Susana*, que serà pera nostres empresaris com haver trobat un filó d'or.

L'exit que té a «Novetats» es merescut; la simpàtica Pilar Martí posa en la tal *Casta* tota la seva ànima; en Bergés d'errotxa gracia, y, per si això fos poc, pera ahir estava anunciat el debut del tenor senyor Palomer, de qui tan bons records guarda el nostre public, y s'estan pintant noves decoracions pera'l segon acte.

A LA FIRA DE SANTA LLUCIA

—Uva, xicot! .. Tu ets dels meus. D'aquesta vida no se'n treu sinó lo que's pesca.

Tenim *Casta Susana* pera estona, si no s'esgarria per aquesta perillosa Barcelona.

ELDORADO.—La companyia Larra-La Riva acaba de donar una excelent interpretació a la xamosa obra dels Quintero *Amores y amors*. Estrenes importants, per ara, cap.

L'empresa anuncia un nou abonament a 10 dilluns de moda.

NUEVO.—Segueix donant molt bones entrades, tal com era d'esperar, la nova sarsuela *La casta Susana*. Pera aquet dijous s'anuncia *Hotel Burdeos*. ¡Divendres que ve ja ho haurem vist y podrem ferhi quatre comentaris.

SALA IMPERIO.—Gran exit de les visions líriques *La pomera, L'aigua de la vida, Una aposta perduda y Tancar els ulls y obrir les mans*.

PALAU DE LA MÚSICA.—Ab un escullit programa, compost de música clàssica en sa major part, se'ns presentà, dilluns, Dolors Roig, de 14 anys, excelent deixebra del mestre Vidiella. La noia, com a concertista de piano, anirà lluny, doncs avui ja es un prodigi d'habilitat, de resistència y de bon gust. En les composicions que va executar sola, lo mateix que en les interpretades ab acompanyament, va sorprendre a l'escullit auditori deixantlo molt ben impressionat.

L. L. L.

MUNICIPALESCA

Per un dels pocs diaris que s'ocupen, *encara*, dels assumptes de Consums, ens enterem de la baixa enorme soferta en la recaudació durant el pasat mes de Novembre.

Consiguem que treiem el dato d'una fulla periodística,—ja suposarà el llegidor que no es *El Diluvio*—ja que l'estat oficial que publica l'administració no ha arribat encara a les nostres mans a l'hora d'escriure aquestes ratlles.

Al voltant del silenci que en tot quant se relaciona ab Consums s'observa—silenci més sospitos y més de notar, tota vegada que contrasta ab els crits, les imprecacions y el rebombori d'uns mesos enrera—s'hi amaga quelcom que no'ns atrevim a calificar, y sobre lo qual cridem nosaltres l'atenció de l'opinió pública.

La baixa observada en la recaudació del mes pasat, comparada ab la del mes de Novembre de 1910, es de pessetes 61.272'76, quantitat que no ha valgut ni valdrà mai en *Tarugata*, mestre en l'art de baladrejar molt un dia y saber callar com un mort l'endemà.

En el mes de Novembre de l'any pasat recaudà el Municipi, per drets de Consums, 1.406.281'28 pessetes. Aquest any no n'han entrat a la caixa municipal, y per igual concepte, més que 1.345.008'52.

Pera jutjar la bondat y l'honradesa de l'administració es costum molt antiga comparar les quantitats ingressades en iguals mesos d'un any y altre.

TOCATARDANA

—Me sembla que avui faras tard, noia.
—Tu'n tens la culpa. Perquè no avensaves una mica el rellotge, sense dirmeo.

Es per això que arrencant d'aquesta base, que admet tot-hom, preguntem nosaltres:

¿Què se n'han fet de les 61.272'76 pessetes que componen l'escandalosa baixa?

JUST

ACTIVITAT com la que actualment desplega el nostre admirable Municipi no s'havia vist mai.

Tot ho vol resoldre corrent y a la vegada: la qüestió de les aigües, la del aplassament de la reversió dels tramvies, la del nou escorxador...

Trobantse l'Ajuntament a punt de terminar la seva missió, sembla que lo més natural seria que tots aquets assumptes, l'importància dels quals salta a la vista, els deixés pera la nova Corporació municipal, que'l primer del vinent Janer ha d'entrar a cuidar-se de les nostres coses.

Doncs, no, senyors. En quatre setmanes que li queden de vida s'empenya en solucionar problemes que no ha sapigut resoldre en quatre anys.

Ja no falta sinó que a la fatxada de Cà la Ciutat y en lletres de mitja cana s'hi posi aquet lletrero:

Liquidación por desocupo forzoso.

□

CORREN vents pacifistes.

A l'Universitat, al Consistori, al Marroc, al *seno* del republicanisme, les passions sembla que's tranquilisen y tot tendeix a la normalitat.

Ens en congratulem.

Bo es guanyar la pau, encara que sigui pau-latinament.

**

Un redactor dels d'estisora que's distingeix per la prodigalitat dels seus xistos dolents ja ha fet un joc de paraules ab això de la pacificació del Marroc:

—¿En què's diferencia, avui, Espanya d'una cèlebre cansó popular?

—En que Espanya diu que la pau, la té guanyada; y la cansó diu que *la Pau-la té unes mitges.*

□

JA'n pot estar de content, el senyor Tauler, dels concejals lerrouxistes...

Al discutirse *allò* de la nova pescateria del mercat de Sant Josep, la flor y nata dels *conspicuos* de la majoria, en Mir, en Santamaria, en Figueras, tots com un sol home varen posarse al seu costat.

Això demostra que al Ajuntament, quan se tracta de coses sèries y de substancia, no hi ha partits, ni matissos, ni romanços: *todos son unos.*

**

Lo que ha sorprès a molts barcelonins es que, després de lo que'ls tinent de don Alejandro han fet per ell en la qüestió pescateril, el senyor Tauler no hagi rematat la sort ab un gest airós y digne del seu numen.

¿Per quan se guarden els homenatges gastronòmics?

¿Per quan les abraçades fraternals?

□

DIENT *les veritats...*

En Jori, en un dels seus *ecos*:

«Se están repitiendo y prodigando demasiado los homenajes. Y en este caso pierden toda su eficacia y todo su sentido más noble... Un abuso de actos de esta índole puede desmoralizar el sentimiento público.»

...se perden les amistats.

□

COM ja varem tenir el *gust* de participar als nostres lectors, setmanes enrera un selvatge va trencar, d'un cop de pedra, el nas del bust d'en Fontova instalat en els jardins del Park.

Ara un altre selvatge ha embrutat estúpidament ab tinta un dels grups de figures que adornen el monument del Dr. Robert.

¿Se continuarà?

Nosaltres esperem que sí.

Les ferides rebudes en els darrers fracassos, ab un balsem o altre han de curarse.

□

S'ha rebut al Ajuntament—diu un periodic—una Memoria del Municipi de Turín, en la que's detallen tots els serveis de llimpiesa pública d'aquella ciutat, «que té fama de ser un model».

Ara, en justa correspondència, el nostre Ajuntament podria enviar al de Turín una Memoria detallant els serveis de llimpiesa de Barcelona, «que tenen fama de ser... tot lo contrari».

Y aixís, encara que pagant en mala moneda, semblaria que estem en paus.

□

EN ple sigle xx!...

Llegim en el famós *Diluvio*:

«Hay un cabrero con treinta y dos cabras para vender.»

Sembla mentida que, en una nació que passa per civilisada, les autoritats tolerin aquets abusos.

¡Posar en venda una partida de cabres y, junt ab elles, el cabrer!...

¿No es això tornar als temps de l'esclavitut més afrentosa?

□

UN amo de restaurant economic, castellà y lerrouxista, per més senyes, ha fet posar a la *carta* un plat del dia molt original.

El plat del dia diu: «Calamares Monumento a Robert».

Un parroquià:

—¿Com són aquets calamarsos?

—Con su *tinta*.

□

DE la sessió municipal de la setmana passada.

Se tracta del projecte de reversió dels tramvies, y entre'ls regidors se dibuixen dugues tendències: la dels que volen aprovarlo a tota màquina y la dels que demanen dies pera estudiarlo ab detenció.

El regidor Figueras (dirigintse al senyor Vinaixa):—Sembla que hi té molt interès, sa senyoria...

El regidor Vinaixa (dirigintse al senyor Figueras):—Es un imbecil!...

Moments de confusió.

«Sembla tament—diu un diari—que vagin a abraonarse. L'Ardura hi corre. En Vinaixa llesa un m. c. en D. en castellà que es sentit per tothom.»

Teló rapid.

**

Repetim al lector que això no ha succeït a *La Juerga H* ni a la *Taberna del Llus*, sinó al saló de sessions del nostre Excelentíssim Ajuntament.

□

PER medi de telegrama, el Sant Pare ha restablert pera tota Espanya la festa del dia de Sant Jaume, que ell mateix havia tingut a be suprimir en ses darreres disposicions.

Felicitem an en Viura.

El xicot se n'alegrará.

No's diu Jaumet, però n'es.

□

L'escena a Madrid, el dia de la rifa de Nadal, en el local ont se verifica el sorteig.

—Dispensi, ¿en quin punt se troben, de la Loteria?

—No sé... Ara acaba de sortir del bombo el número 13.209.

—Ui, que estan atrassats!... El sorteig es de 60 mil bitllets... Sí que n'hi ha per rato!

□

LA pregunta de moda:

El premi Nobel, en la secció de literatura, ¿pera qui hauria de ser, el vinent any?

A Madrid tan sols ja han surgit tres candidatures.

Uns volen que s'adjudiqui an en Pérez Galdós.

Altres, an en Benavente.

Y altres, al pare Coloma.

Fins aquet precís moment,
de cap més tenim esment.

**

Y a Barcelona, ¿en què pensen els senyors intelctuals?

Pera no ser menos que a Madrid, ¿no podrien també designar tres o quatre figures, dignes del codiciat premi creat per l'inventor de la dinamita?

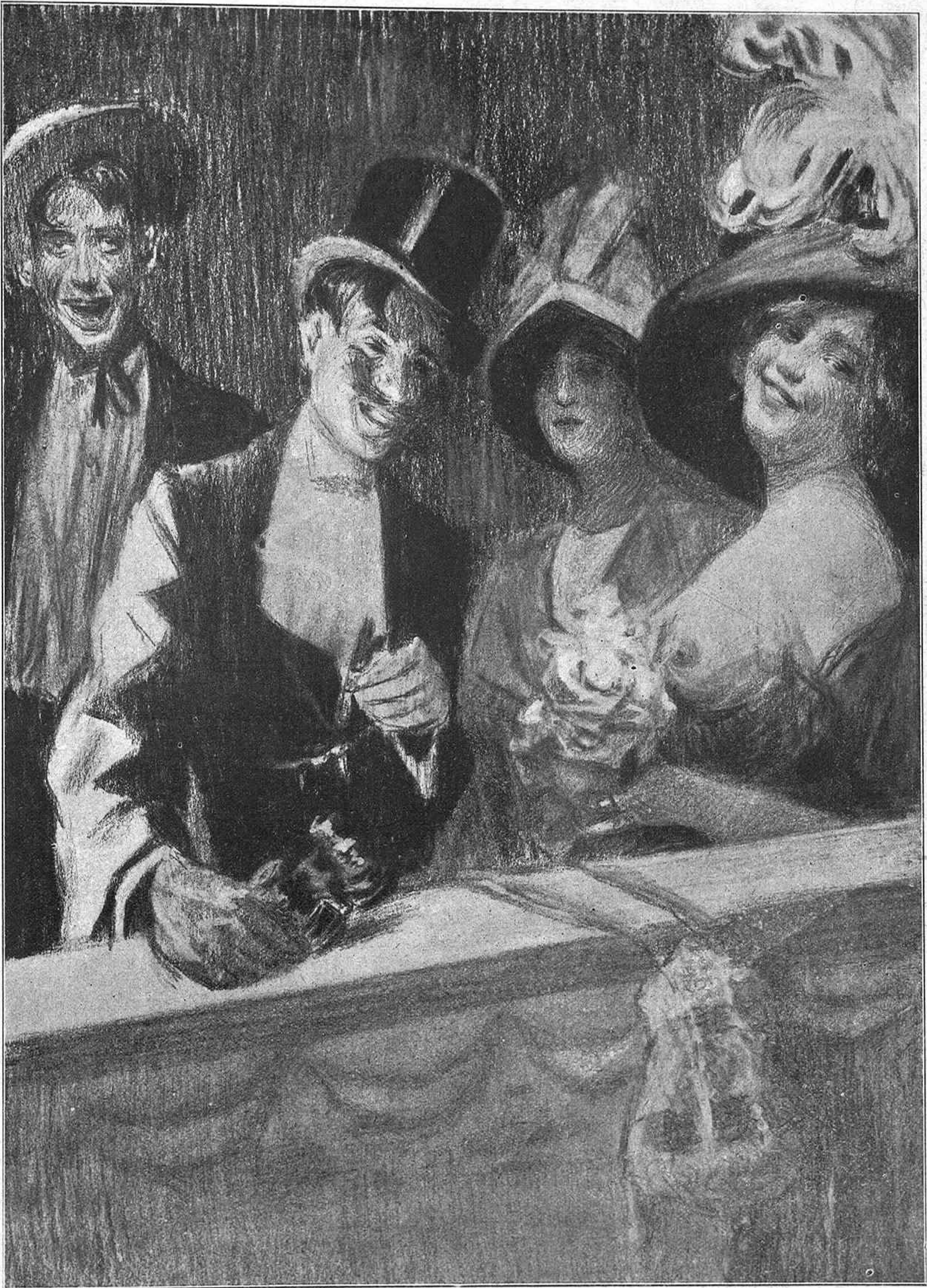
Hala, animarse, que entreteniment més inofensiu ni més economic que aquet no'l trobaran enlloc.

□

I feroci romani.

Estan a punt de sortir a empendre una furiosa campanya de propaganda revolucionaria per provincies els senyors Valentí, Borjas, Ulled y Guerra.

GENT MURMURADORA

—Tu, mira aquella que està sola en el palco d'aquí al davant... Dèu esperar al marit, oi?
—Sí, ja la conec... Fa dotze anys que l'espera.

Els quatre soldats més valents d'en Lerroux.
Però quatre soldats sense'l cabo no faran gran cosa.
Y ab la disciplina que ara gasta l'exèrcit radical, menos.

□

A la porta del Tívoli:

—Dispensi... ¿Me sabria dir si ha ballat, ja, la gitana?
—Ui, no encara!... No surt fins a les dotze toques.
—Be..., ja veurà, jo vinc aviat y ho pregunto perquè... com que'ls cartells diuen «La gitana D'ora!»

□

EL nostre estimat col·laborador, l'il·lustrat caricaturista Antoni Muntañola (*Amyc*), acaba d'obrir a les galeries del «Fayans Català» una exposició d'obres artístiques.

La setmana entrant donarem més detalls d'aquesta manifestació d'art d'un dels nostres joves que més valen y que sab unir, a una voluntat ferma, un gust exquisit y una elegància extraordinària.

L'exposició's tanca el dia 15; ab això, no s'hi adormin.

□

HAVEM rebut una altra pessa de música de l'infadigable compositor don Frederic Xalabarder.

Es una marxa-polka que porta per títol *La Rabassada*.

Tot escoltant la composició al piano ens ha semblat sentir l'aroma dels pins, el soroll de les montanyes russes, la frescor de l'aigua de la font, y el trap-trap dels *caballitos*.

□

EN Miranius, xicotet de sis anys més viu que una centella, se'n va plorant cap a trobar la seva mare.

—Què tens, fill meu?
—Tinc molt mal de ventre!... Corre, cuita, dona'm aquella medicina tan dolça, abans de que'm passi.

□ □ _____ □ □

SOLUCIONS als darrers Trencap-caps

A la Xarada I: *Mataró*.—A la Xarada II: *Geroni*.—A l'Anagrama I: *Cabo-Boca*.—A l'Anagrama II: *Ramira-armari*.—A la Targeta: *Lo mas perdut*.—A la Conversa: *Mestre*.—Al Jeroglífic I: *Invisible*.—Al Jeroglífic II: *Irun*.—Al Jeroglífic III:—*Per repics La Campana de Gracia*.

XARADES

I

—*Dos-hu* un bon jornal,
prò mai puc comprar-me
mitjons de *total*.

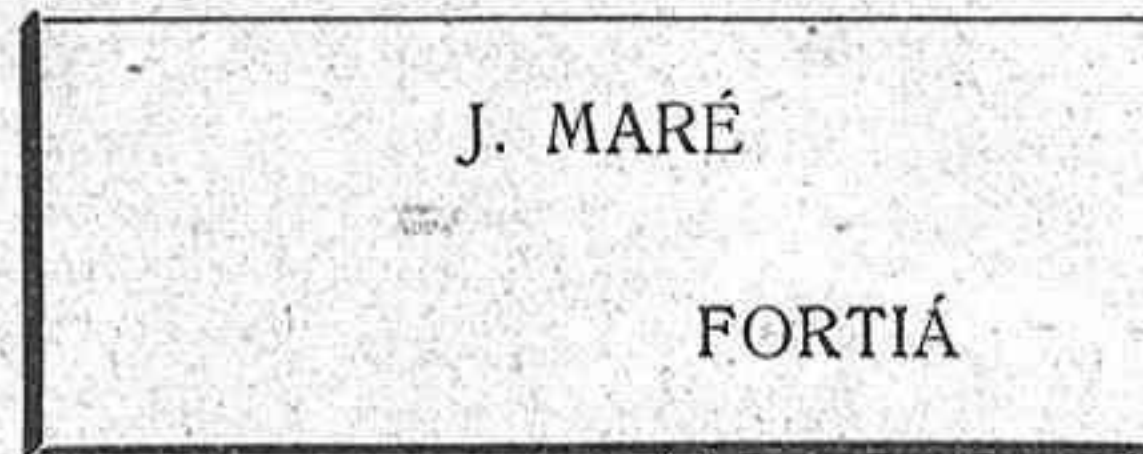
JAUME OLIVERA

II

Diu en Pau a la Ramona:
—Aquet *total* es molt *prima*.—
Y ella diu, mentres s'hi arrima:
—Però, també es molt *segona!*

JAUME OLIVERA

TARGETA

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el nom d'un carrer de Barcelona.

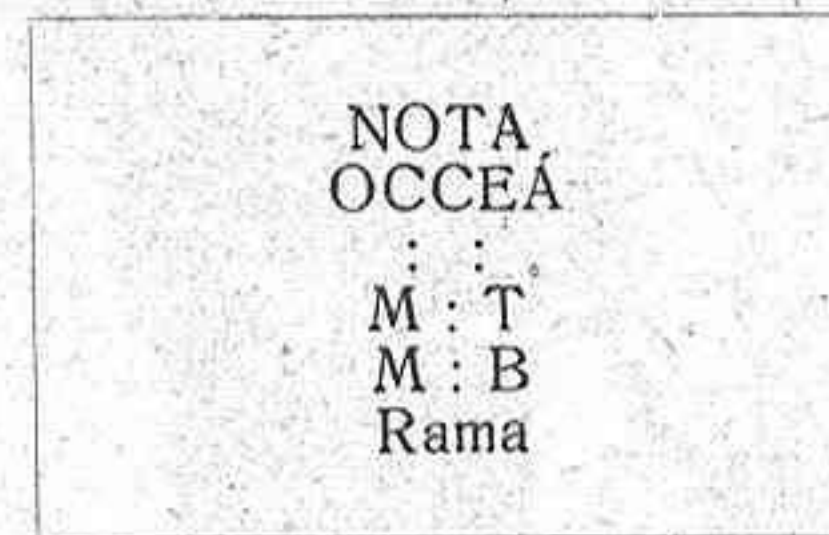
JOAN ANTICH PUQUI

CONVERSA

—Adeu, Narcís.
—Adeu, Pere. ¿Que vas a veure la Cisqueta?
—No, que vaig a veure aquell matrimoni que's va casar fa poc temps y que entre tu y jo hem anomenat.

UVI

JEROGLIFIC

EUDALD SALA

Joan López: Els seus dibuixets són *massa* d'aprenent.—Pep Cistellé: No hi ha estat pas gaire afortunat.—V. Carreras y Ros: Els versets són molt innocents.—Isaac Pic: Si hi cab, anirà a l'*Almanac de La Campana de Gracia*.—R. Fernández Castillo: No, senyor; no m'agrada ni'm convé.—Antonio Obach: La primera no'ns va resultar prou, y l'altra tampoc.—J. T. D.: Hi ha més virulència que enginy, y això no està mai be.—Julio Ducat y Serrano: Me vol creure a mi? No se'ls escolti. Deixi'ls per lo que són.—Iris: No'ns tindria utilitat. Gracies per l'intenció, no obstant.—Albert Genies:—Dibuixi pera la familia, cregui'm.—Miquel Guinart: Es *quelcom* defectuosa.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes.—Extranger, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Almanac de L'Esquella de la Torratxa

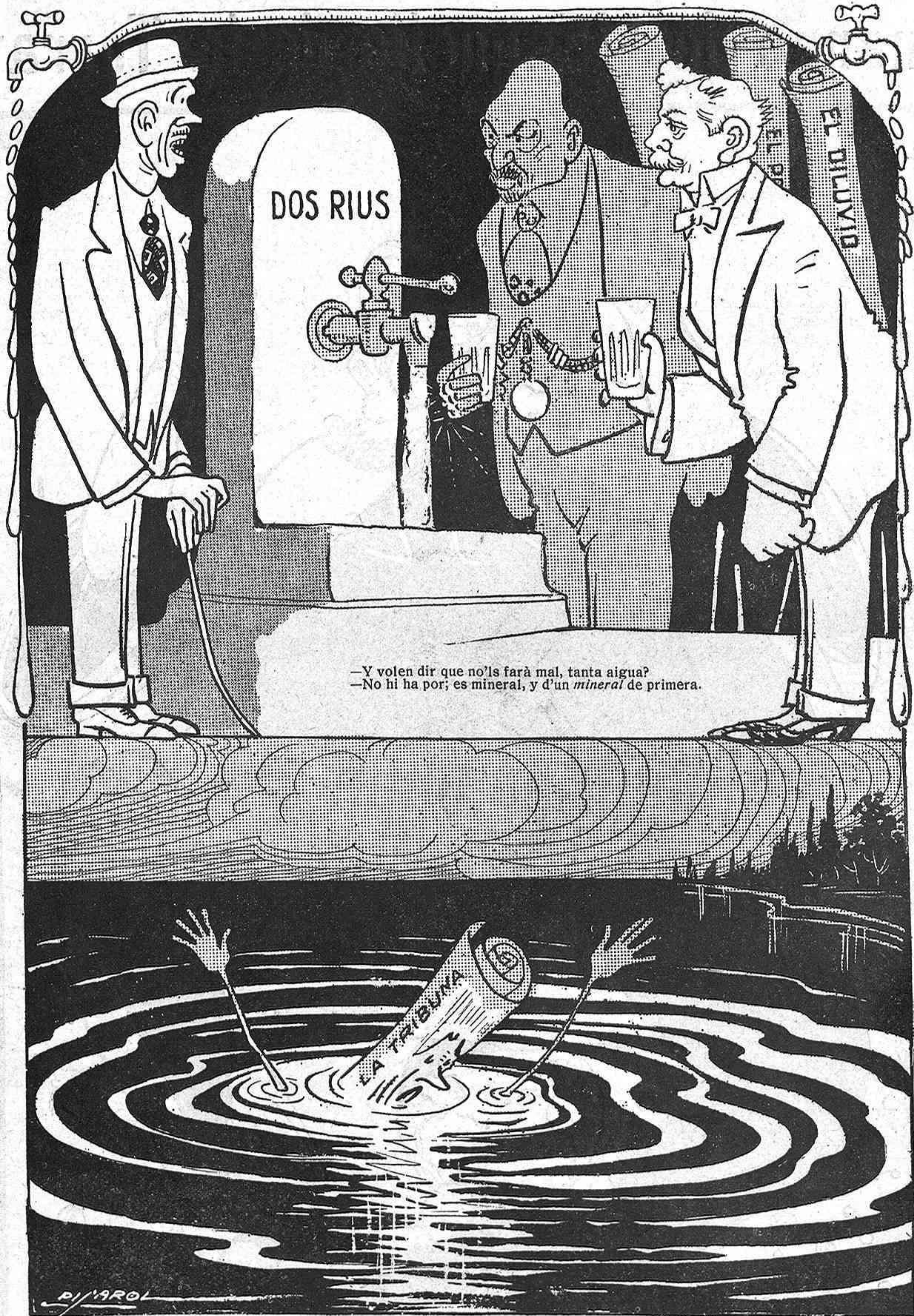
J A H A S O R T I T I ! !

J A H A S O R T I T I ! !

SE VEN PER TOT ARREU * Preu: UNA PESSETA

—Y volen dir que no'ls farà mal, tanta aigua?
—No hi ha por; es mineral, y d'un *mineral* de primera.

COM EL PEIX...

—Aigua, Senyor, que de vi ja'n vénen! ..